

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

-

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

Hallituksen esitysluonnos on kokonaisuudessaan selkeä muutosten rajoituessa kuntien korvaamiseen hyvinvointialueilla. Luonnoksen perusteluissa todetaan, että kysymys on lähinnä teknisluontoisista muutoksista, joissa kunta korvataan hyvinvointialueella. Käytännössä näin ei kuitenkaan ole, ja lakiluonnoksen vaikuttavuusarviointit ovat jääneet puutteellisiksi. Esitetyillä muutoksilla olisi suuria vaikutuksia erityisesti niihin kuntiin, jotka ovat työllisyyden edistämisen kuntakokeilujen ulkopuolella. Lakimuutoksella olisi isoja vaikutuksia myös asiakkaiden yhdenvertaisuuteen. Kun laissa ei enää mainittaisi kuntia, jäisivät samalla huomiotta myös kuntien palvelut ja tilanteet, joissa TE-, sote- ja kuntoutuspalvelut eivät riitä asiakkaan palvelutarpeeseen vastaamiseen tai asiakkaalle ei löydy sopivaa palvelua.

Esitetyillä muutoksilla olisi vaikutuksia myös kuntakokeiluihin ja kokeilujen henkilöstöresursointiin, koska muutos edellyttäisi kolmikantayhteistyöhön palaamista (vrt. nykyinen kuntakokeilun vastuutyöntekijämalli). Kuntakokeiluissa on pystytty toimimaan ketterästi ja joustavasti, kun kuntakokeilussa sosiaalihuoltolain mukaisissa tehtävissä toimivilla sosiaalihuollon ammattihenkilöillä on ollut oikeus Ura-asiakastietojärjestelmän käyttöön. Käytännössä TYP-lain muutos tarkoittaisi sitä, että hyvinvointialueiden tulisi osoittaa TYP-työhön henkilöstöresurssia nykyistä enemmän. Jatkossa

tulisi lisäksi mahdollistaa joustava henkilöstöressurssien ja tehtävänkuvien rakentaminen kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnalle TYP-asiakkaiden työllistymisprosessin turvaamiseksi.

TE2024 uudistuksessa vastuu TE-palveluista tulee siirtymään kunnille. Valmistautuminen uudistukseen on jo aloitettu kunnissa ja myös pitkäaikaistyöttömien/vaikeammin työllistyvien palvelujen kehittäminen on osa muutokseen valmistautumista. Osassa kunnista työllisyyspalveluiden tarjoamisessa TYP-asiakkaille olisi lakimuutoksen myötä kuitenkin katkos.

Sote-palveluiden hallittu siirto hyvinvointialueille ja asiakkaiden palveluiden jatkuminen saumattomasti edellyttää hyvinvointialueen ja kuntien tiivistä yhteistyötä muutospäiväsiirtä, mutta myös sen jälkeen. Yhteistyön merkitys korostuu, kun painopistettä sote-palveluissa siirretään korjaavista palveluista ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen, johon myös kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelut sisältyvät (kuntien lakisääteiset tehtävät ks. Laki 612/2021, 6§). Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut kuuluvat palveluihin, joiden yhteensovittamista asiakkaan tarvitsemien muiden palvelujen kanssa hyvinvointialueella on velvollisuus edistää (Laki 612/2021, 10§). TYP-asiakkailta on tarve juuri tällaiselle yhteensovittamiselle.

TYP-asiakkaiden osalta tulee huomioida osaamisen kehittämisen palveluiden vahva tarve. Koulutuspalvelut ovat tärkeä osa TYP-asiakkaiden palveluja, ja kunnilla on vastuu toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä. Monien asiakkaiden koulutustaso on alhainen tai heidän saamansa toisen asteen koulutus ei ole työllistävää. Sivistyspalveluihin sisältyy myös nuorisolain mukaisia palveluja (esim. etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta), jotka ovat oleellinen osa nuorten TYP-palveluja.

Hallituksen esitysluonnoksessa painotetaan, että kunnat voisivat edelleenkin tarjota vapaaehtoisia työllistymistä edistäviä palveluita TYP-asiakkaille. Käytännössä esitetyt muutokset heikentäisivät tätä mahdollisuutta kuntakokeilun ulkopuolisissa kunnissa, koska TYPPi-asiakastietojärjestelmän puuttuessa kunnilla ei olisi enää tietoa siitä, ketkä kunnan asukkaista ovat monialaisen yhteispalvelun asiakkaita.

Esitämme kunnan lisäämistä TYP-toimijoiden joukkoon lain eri pykälissä ja §4 muotoilua seuraavasti:

"Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja työtön työnhakija laativat 3 §:ssä tarkoitetun kartoitusjakson aikana yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista, terveyden, hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämisen palveluista sekä koulutus- ja sivistyspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta. Kunta ja Kansaneläkelaitos osallistuvat asiakkaan suunnitelman laadintaan, seurantaan ja tarkistamiseen työnhakijan palvelutarpeen edellyttämällä tavalla."

Kunta tulee huomioida vastaavalla tavalla myös muiden pykälien osalta.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

Laissa määritetään, että TYP-palveluissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöä palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioiden. Pykälä jättää kuitenkin avoimeksi, miten riittävä henkilöstö määritellään. Kunnissa on TYP-työssä mukana myös työllisyyspalveluiden henkilöstöä, joiden jääminen TYP-työn ulkopuolelle vie kuntien työllisyyspalveluiden henkilöstöltä välineitä tehdä omaa työtään ja voi pahimmillaan johtaa myös työllisyyspalveluissa työskentelevien irtisanomisiin.

Kuntien työllisyyspalveluissa on rakennettu räätälöityjä ratkaisuja paikallis-alueellisten toimijoiden ja työnantajien kanssa. Asiakasprosessissa on hyödynnetty TE-palveluita, mutta tiiviimpi asiakasprosessin koordinointi on tehty kunnan työllisyyspalveluiden toimesta. Tämä on erityisesti hyödyttänyt TYP-asiakkaiden osaamisen kehittämisen ja työllistymisen palveluprosesseja. Mikäli kuntien työllisyyspalveluiden henkilöstö ei jatkossa ole mukana TYP-työssä, edellyttää tämä sote-palvelujen henkilöstöresurssin lisäämistä, sote-henkilöstön TYP-työn edellyttämän osaamisen kehittämistä sekä TE-toimiston asiantuntijoiden roolin ja osaamisen vahvistamista TYP-työssä.

2.5.2022 käynnistyy uusi työvoimapalvelumalli, jossa korostuvat intensiiviset palvelujaksot työttömyyden aikana, henkilökohtainen palvelu ja asiakkaan velvoite hakea vähintään neljää työmahdollisuutta kuukauden aikana. Uuden mallin vaikutuksesta TYP-palvelun piiriin ohjautuvien asiakkaiden määrä tulee todennäköisesti kasvamaan nykyisestä, mikä luo tarvetta TYP-työhön osoitetun henkilöstön määrän lisäämiseen entisestään.

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

Lainsäädännössä tulee edelleen säilyttää kuntien mahdollisuus toimia TYP-työssä ja hoitaa TYP-lain mukaisia tehtäviä. TYP-lain ensimmäinen pykälä tulisi muotoilla niin, että kunnan palvelut on huomioitu: ”Monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja sekä tarvittaessa kunnan palveluita.”

TYPPI-asiakastietojärjestelmän käyttöoikeus tulisi voida myöntää myös kunnan palveluksessa olevalle TYP-työhön osoitetulle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Kunnat maksavat osan työmarkkinatukimenoista yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden asiakkaiden osalta (Laki 1290/2002, 14. luku, 3a§). Tällä hetkellä Kela ilmoittaa tiedon yli 300 päivää

työmarkkinatukea saaneista henkilöistä henkilöiden kotikunnan sosiaalihuollon tai työllisyyden hoidon tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Lakimuutoksen myötä kunta korvattaisiin tältäkin osin hyvinvointialueella. Kuntakokeilujen ulkopuolella olevilla kunnilla ei ole 1.1.2023 alkaen tietoa työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneista työttömistä, vaan tieto toimitetaan hyvinvointialueille. Tämä on ristiriitaista, koska hyvinvointialueet eivät vastaa työllisyyden hoidon tehtävistä, kaikki työmarkkinatukea saavat henkilöt eivät ole sosiaalityön asiakkaita ja lisäksi työmarkkinatukiosuuden maksusta vastaa kunta eikä hyvinvointialue.

TYP-lain (1369/2014) yhtenä tavoitteena on ollut keinojen antaminen kunnille työmarkkinatuen kuntaosuuteen vaikuttamiseen. Mikäli kunnat jäävät TYP-toiminnan ulkopuolelle, jäävät työmarkkinatuen kuntaosuudet edelleen kuntien maksettavaksi, mutta kunnilla ei ole enää TYP-lain puitteissa mahdollisuutta vaikuttaa niihin. Työmarkkinatuen kunnan maksuosuus tulee siirtää hyvinvointialueiden kustannettavaksi, jos kunnilla ei enää ole lakisääteistä roolia TYP-työssä; kunta ei voi olla pelkästään maksajan asemassa.

Lisäksi TYP-työn saumattoman jatkumisen varmistamiseksi ja asiakkaiden palveluiden turvaamiseksi tarvitaan 1.1.2023 alkaen siirtymäkausi, jonka kautta turvataan kuntakokeiluiden ulkopuolisten kuntien oikeus TYP-lain mukaiseen työhön. Siirtymäkauden tulee jatkua, kunnes vastuu TE-palveluista siirtyy kunnille.

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

Lakiehdotukseen on aiheellisesti lisätty ”hyvinvointialue” kunnan rinnalle lähes kaikkiin tarvittaviin pykäliin. Muutama olennainen huomio on kuitenkin tarpeen:

Lakiehdotuksessa sanotaan (88a §): ”Jos kunta on ylläpitänyt tai järjestänyt 27 tai 28 §:ssä tarkoitettua toimintaa 31 joulukuuta 2022, kyseinen tehtävä siirtyy hyvinvointialueelle 1 tammikuuta 2023 siten kuin tällä lailla säädetään. Kunnan on siirrettävä hyvinvointialueelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tekemänsä 28, 49 tai 52 §:ssä tarkoitettut sopimukset sekä sopimuksen mukaiseen tehtävään liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023 alkaen. Hyvinvointialue voi hakea korvauksia 49 tai 52 §:ssä tarkoitettun sopimuksen nojalla niiden kustannusten osalta, jotka syntyvät/aiheutuvat 1 tammikuuta 2023 jälkeen. Kunta voi hakea 2 momentissa tarkoitettun siirretyn sopimuksen osalta korvauksia 31 joulukuuta 2022 mennessä syntyneistä kustannuksista.”

Pykälä on keskeneräinen. Siinä on huomioitu 49 §:n mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset muttei ” muita erityiskustannuksia” muiden kuin sosiaali- ja terveystalvelujen osalta. Muita erityiskustannuksia voi syntyä lähinnä sivistystoimissa. Tällaisia kustannuksia ovat mm. kouluavustajat, koulujen pienryhmäpaikat ja varhaiskasvatuksen kaksoispaikat sekä erilaiset ryhmätoiminnot. Lisäksi kunnilla on erilliset sopimukset odotusajan vuokrista ja muista lain

edellyttämistä välttämättömistä kustannuksista (kuten odotusajan asuntojen varusteluista), joita ei ole myöskään pykälässä huomioitu. Näitä sivistystoimen ei tule siirtää hyvinvointialueille vaan niiden tulee jäädä kuntaan, ja tämä tulee ottaa huomioon lakiehdotuksessa. Lisäksi jos kiintiöpakolaisten vastaanotto jää kunnan tehtäväksi kuten myös odotusajan järjestelyt ja niihin liittyvät asunto- ym. kustannukset, niin odotusajan erityiskustannussopimuksia ei tule siirtää hyvinvointialueille, vaan niiden tulee jäädä kuntaan, ja tämä tulee ottaa huomioon lakiehdotuksessa. Sivistystoimen ja odotusajan asuntojen ja muiden välttämättömien kustannusten lisäksi kunnilla voi olla myös muita sellaisia erityiskustannuskorvaussopimuksia, joita emme tässä ole maininneet.

Vaikka seuraava kommentti ei varsinaisesti liity suoraan lakiehdotukseen, niin haluamme kuitenkin tässä yhteydessä jo varhaisessa vaiheessa ilmaista vahvan toiveemme siitä, että Työ- ja elinkeinoministeriö laatii ELY-keskuksille ja kunnille selkeän ja yhtenäisen ohjeen sen osalta, miten sopimusten siirto hoidetaan mahdollisimman kivuttomasti. Muuten siirto tulee olemaan varsin kaoottinen. Tässä yhteydessä täytyy ottaa huomioon myös se, että osa nykyisistä erityiskustannussopimuksista sisältää sekä sivistys- ja hyvinvointitoimen palveluja että sosiaali- ja terveystoimen palveluja. Miten niiden sopimusten osalta tehdään?

Lakiehdotuksessa sanotaan (87b § 1 mom): ”Hyvinvointialueella on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kunnalta, Digi- ja väestötietovirastolta, 56 §:ssä tarkoitettulta edustajalta sekä 2 luvussa tarkoitettulta oppilaitokselta tai muulta palveluntuottajalta sen 27 ja 28 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.”

Lisäksi ehdotuksessa sanotaan lisäksi (87b § 4 mom): ”Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2 luvussa ja 43 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.”

Lisäksi lakiehdotuksen mukaan pykälä 87§ jäisi voimaan sellaisenaan eli 1 mom muodossa: ”Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.”

Ehdotuksessa ei oteta salassapitoa riittävällä tavalla huomioon valtionkorvausasioiden osalta. Kunnilla on oikeus hakea kunnan järjestämisvastuulla vuoden 2022 loppuun asti aiheutuneiden sosiaali- ja terveystoimen kustannusten korvauksia. Tiedonsaanti pitää varmistaa, jotta korvausten

hakeminen on ylipäättään mahdollista. Tehtävän hoito voidaan varmistaa siten, että tiedonsaantioikeus hyvinvointialueen ja kunnan välillä turvataan salassapitosäännösten estämättä luvussa 6 mainittujen tehtävien hoitamiseksi, sillä kunta tarvitsee korvausten hakemiseen tietoja sosiaali- ja terveystalvelujen tietojärjestelmistä ja työntekijöiltä niiden palvelujen osalta, jotka on tuotettu asiakkaille ennen vuoden 2022 loppua.

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

Tuomme esille neljä eri asiaa:

- 1) Kunnalle täytyy taata jatkossa riittävä rahoitus kotoutumisen edistämisen toimenpiteiden järjestämiseen laskennallisten korvausten avulla. Tuleva kotoutumista edistävä laki (vuonna 2024) tulee näillä näkymin sisältämään vanhojen tehtävien lisäksi täysin uusia tehtäviä, joiden hoitamiseksi kuntien rahoitus tulee turvata. Perusrahoituksen lisäksi on tärkeää tukea kuntia etenkin alkuvaiheessa myös erilaisten kehittämishankerahoitusten kautta. Vastaavantyyppistä tukea on tärkeä pohtia myös hyvinvointialueen mahdollista hankerahoitusta mietittäessä.
- 2) Laskennallisten korvausten tulevaisuutta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon kolme asiaa. Ensinnäkin alaikäisenä ilman huoltajaa maahan saapuneiden tuki ja asuminen sekä aikuistuvien nuorten tuki järjestetään jatkossa hyvinvointialueilla. Toiseksi kansainvälisen suojelun asemassa olevista tehdään näillä näkymin jatkossa tarvittaessa sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus hyvinvointialueille. Kolmanneksi maahantulijoiden alkuvaiheen terveystarkastukset tehdään jatkossa hyvinvointialueilla. Laskennallisilla kustannuksilla on katettu näitä aiemmin kuntien järjestämisvastuulla olevia kustannuksia, eli näitä kustannuksia ei ole katettu pelkästään erityiskustannuskorvausten avulla.
- 3) Kotoutumislakiin suunnitteilla oleva pykälä kunnan velvollisuudesta tehdä sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus kansainvälisen suojelun tarpeessa olevista henkilöstä ”pääsääntöisesti aina” ei ole sosiaalihuoltolain mukaista. Sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien sosiaalihuollon tarpeesta ei voi olla automaatio vaan perustuu aina sosiaalihuoltolain 164/2014 35 §:n 1 momentin mukaiseen arviointiin siitä, onko henkilön sosiaalihuollon tarve ilmeinen. Kuitenkaan ei ole niin, että kaikkien kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden sosiaalihuollon tarve olisi ilmeinen. Kiintiöpakolaiset ja alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneet ovat tästä kuitenkin poikkeus.

Lisäksi sosiaalihuoltolain saman pykälän 1 momentissa määritellään ne tahot, joita ilmoitusvelvollisuus koskee. Näitä ovat terveydenhuollon ammattihenkilöt, sosiaalikuraattorit taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoiton, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa olevat. Kyseistä pykälää tulee tarkistaa, jos ilmoitusvelvollisuutta halutaan laajentaa muihin kuin pykälässä mainittuihin tahoihin.

Vielä lisäksi sosiaalihuoltolain saman pykälän 1 momentissa määritellään, että ilmoitus tehdään kyseisen henkilön suostumuksella. Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ”ilmeisen kykenemättömän vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä”. Kuitenkaan ei voida väittää, että kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt olisivat pääsääntöisesti aina ilmeisen kykenemättömiä vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, vaikka he apua ja tukea saattavatkin tarvita. Myöskään lapsen etu ei tule välttämättä kyseeseen sosiaalihuoltolain mukaisen ilmoituksen perusteena, ellei kysymys ole alaikäisenä ilman huoltajaa maahan saapuneesta. Kynnys tehdä ilmoitus ilman henkilön suostumusta on kajoamista henkilön suvereniteettiin, joten sitä ei voida tehdä automaattisesti vain sen perusteella, että henkilö on kansainvälisen suojelun tarpeessa. Ilmoitus tehdään aina harkinnalla ja vain sosiaalihuollon ilmeisen tarpeen perusteella.

4) Tulevaan kotoutumislainsäädännön uudistukseen tulee selkeyttää kiintiöpakolaisten vastaanottoprosesseista vastaavaa tahoja ennen Suomeen tuloa, valmisteluvaiheessa ja alkuvaiheen palveluissa. Kiintiöpakolaisten vastaanottopalvelut tulisi järjestää monialaisena yhteistyönä kunnan ja hyvinvointialueen kesken.

Ulkomaalaislain 301/2004 92 §:n mukaan yksi edellytys ulkomaalaisen ottamiselle pakolaiskiintiössä on se, että vastaanoton ja kotoutumisen edellytykset Suomessa on arvioitu. Kotoutumisen edellytysten arvioimiseksi kunta on oikea taho. Varsinaisen Suomeen vastaanoton edellytysten arvioiminen vaatii kuitenkin kunnan ja hyvinvointialueen sujuvaa yhteistyötä.

Sosiaalihuoltolain 164/2014 11 §:ssä puolestaan henkilön sosiaalipalvelujen tuen tarpeet ja terveydenhuoltolaissa 1326/2010 puolestaan se, miten hoidon tarve arvioidaan. Sosiaalipalvelujen tuen tarpeen ja terveydenhuollon hoidon tarpeen arviointi on tulevaisuudessa hyvinvointialueen tehtävä. Kunnalla on sen sijaan osaamista arvioida kotoutumisen edellytyksiä sekä lisäksi kunnan palveluja esimerkiksi sen osalta, mitä erityispalveluja päivähoitossa ja kouluissa mahdollisesti tarvitaan, jos henkilö saapuu Suomeen pakolaiskiintiössä. Kiintiöpakolaisten kohdalla sosiaali- ja terveyspalvelujen tuen tarve on keskimäärin selvästi tavallista suurempi verrattuna muihin kansainvälistä suojelua tarvitseviin. Suomi valitsee pakolaiskiintiönsä erityisen haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Otettaessa ulkomaalaisia pakolaiskiintiössä ja arvioitaessa vastaanoton edellytyksiä Suomessa sosiaali- ja terveyspalvelujen rooli on keskeinen. Tämän vuoksi tilanne, jossa yksittäiset kunnat vastaavat kiintiöpakolaisten vastaanoton valmistelusta, kuormittaa hyvinvointialuetta kohtuuttomasti.

Olisikin optimaalisinta, jos kiintiöpakolaisten vastaanottopalvelujen valmisteluvaihe koordinoitaisiin hyvinvointialueen tasolla alueellisesti tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa. Tämä olisi sekä kuntien että hyvinvointialueen etu. Ratkaisu tukisi palveluprosessien yhtenäisyyttä ja tehokkuutta, ottaisi ylipäättään huomioon alueelliset mahdollisuudet järjestää sosiaali- ja terveyspalveluja sekä sujuvoittaisi kiintiöpakolaisten pääsyä kansanterveydellisestikin tärkeisiin alkuvaiheen terveystarkastuksiin ja kiireelliseen sairaanhoitoon jo heti Suomeen saavuttaessa. Samassa yhteydessä lainsäädännössä tulisi kuvata kuntien ja hyvinvointialueen työnjaot ja vastuut selkeästi.

Rantanen Tarleena

Hämeenlinnan kaupunki - Yhdyshenkilönä TYP-lain osalta: Tarleena

Rantanen, 050 467 4550, tarleena.rantanen@hameenlinna.fi ja

kotoutumisen edistämisestä annetun lain osalta Tiina Hofström, 040 868 2100, tiina.hofstrom@hameenlinna.fi